

Bağımlılık Müdahalesine Alternatif bir Yaklaşım: Ortak Terapiler

An Alternative Approach for Addiction Treatment: Therapeutic Communities

İrem Ünal^a

Therapeutic Communities for Treating Addictions in Europe: Evidence, Current Practices and Future Challenges

Wouter Vanderplasschen, Stijn Vandeveld, Eric Broekaert

İspanya, 2014, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, 92 sayfa

“Therapeutic Communities for Treating Addictions in Europe” 2014 yılında Belçika’da Ghent Üniversitesi Orthopedagoji Bölümü öğretim üyeleri Wouter Vanderplasschen, Stijn Vandeveld ve Eric Broekaert editörlüğünde hazırlanıp European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) tarafından basılmıştır. Çalışmada European Federation of Therapeutic Communities’in (EFTC) veri setleri kullanılmıştır.

Eser, giriş bölümü hariç 5 bölümden oluşuyor. Giriş bölümünde, Ortak Terapi’nin kısa bir özeti ve tarihçesi yer alıyor. Ortak Terapi; davranış bozukluklarında birçok uzmanın birleşerek oluşturduğu uzun süreli, terapistin de yaşam alanında bulunduğu bir kamp süreci olarak tanımlanabilir. Kitapta bağımlılık üzerine günümüze kadar yapılmış 1200 civarında Ortak Terapi ele alınmıştır. İlk

^a İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümünden mezundur.
Elektronik posta: u.irem93@gmail.com

bölümde Ortak Terapi'nin anlaşılması için gerekli anahtar kelimeler ve modeller içerisinde tanımlanan özellikler anlatılmış; modelde ele alınan teoriden ve klasik bir toplumsal terapinin fazlarından bahsedilmiştir. İkinci bölümde, Avrupa'daki 30 ülkeden EMCDDA'ya bildirilmiş olan Ortak Terapi çalışmaları (verileri) ve Avrupa'da Ortak Terapi'nin öncüleri olan 7 ülkenin (İngiltere, Fransa, Belçika, İsveç, İspanya, Polonya ve Çek Cumhuriyeti) alandaki gelişimsel süreçleri bir örnek teşkil edebilmesi açısından yer almıştır. Üçüncü bölümde, yapılan çalışmalardaki sonuçlara yer verilmiştir. Yöntem olarak sistematik değerlendirme kullanılan çalışmada, İngilizce kaynaklar (uluslararası rastgele ve uluslararası rastgele olmayan-kotrollü çalışmalarla birlikte Gözlemsel Avrupa çalışmaları) incelenmiştir. İnceleme sonunda programlardaki özellikler ile sonuçlar arasındaki bağı görmek mümkündür. Dördüncü bölüm, federasyon tarafından belirlenen kuralları ve çekirdek yapıyı anlatmaktadır. Beşinci ve son bölüm ise Ortak Terapi Programları'nın geliştirilmesini ve gelecekteki durumunu incelemektedir.

Ortak Terapi'de insanın sosyal boyutunu tedavinin içerisine katması uygulaması, güncel psikoloji yaklaşımlarının da desteklediği bir düzenlemedir. Bağımlılık ruhsal bir sorun olup kişinin kendisi dışındakileri de ilgilendirir. Bireyin bağımlı pozisyonunda sosyal süreçlerini iyi bir şekilde idame ettirememesinin de rolü büyüktür. Bu anlamda kişinin, terapistin aktif olarak rol aldığı sosyal bir kamp hayatının içinde bulunması toplumsal süreçlere yeniden adapte olmasını ve süreç içerisinde yeniden güçlü bir yer kazanması sağlamaktadır. İnsanı biyopsikososyal bir varlık olarak değerlendiren Ortak Terapi Programı'nın diğer programlarla karşılaştırıldığında programdan yararlanan kişilerin 5 yıllık süreç içerisinde maddeye yeniden başvurma değerleri, tahliye sonrası tekrar tutuklanma süreleri, ölüm oranları pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlıdır. Ortak Terapi Programları'nın içerikleri kültüre ve ihtiyaçlara göre değişmektedir. Uzun süreli yatış programları olduğu gibi kısa süreki yatışın ardından günlük rehabilitasyona devam etme imkânı sağlayan programlar da mevcuttur. Program oldukça yararlı görünse de bazı negatif tarafları bulunmaktadır. Öncelikle tedavi süresinin 6-12 ay olması, programdan yararlanacaklar için bir dezavantaj oluşturmaktadır. Programın yatılı oluşu ise maliyeti arttıran bir faktördür.

Peki, Türkiye bu tablonun neresindedir? Türkiye, EMCDDA üyesi olup EFTC'ye çalışma göndermeyen tek ülkedir. Bağımlılıkla mücadelede ülkemizde bireysel, grup ve aile psikoterapisi, psikiyatrik tedavi ve rehabilitasyon kullanılmaktadır.

Bunun nedenleri arasında programın oldukça maliyetli ve uzun süreli oluşu, sigorta sistemlerinin bu tür programları desteklememesi, programın bağımlılık için ülkemizde tercih edilmeme nedenleri arasında sayılabilir.

Çalışmada kullanılan veriler okuyucuya açık bir hâlde sunulmuştur. Yalnız eserde bahsedilen mesleki terimler literatüre hâkim olmayan okuyucular için ufak bir araştırmayı gerektirmektedir. Ortak Terapi, ABD'de ve Avrupa'da bağımlılıkla mücadelede kullanılan oldukça işlevsel bir çalışma şeklidir. Birçok alandan uzmanın eşliğinde insanı çok yönlü olarak ele alan modalitesiyle, ciddi bir altyapı gerektirmektedir. Türkiye şartlarına, kültürüne ve ihtiyacına yönelerek hazırlanacak programlar, bağımlılıklara alternatif olarak işlevsel bir çözüm katacaktır.